

Tak už tu zase máme na tapetě euro. Nebo ne? (Vladimír Kolman)

10.9.2026 - Vladimír Kolman | Česká strana sociálně demokratická

S železnou pravidelností se vždy s odstupem několika let do české kotliny vrací otázka, jestli přijmout jako zákonné platidlo v naší domovině evropskou měnu, či nikoliv. Naposledy tento problém rozvířil uprostřed jara prezident Pavel požadavkem na jeho urychlené přijetí. Tento vcelku státní výrok ale rychle překryla jiná, mnohem strategičtější záležitost. A sice to, jestli prezident pojedí do Ankary či nikoliv a soutěží se tak teď o to, jestli tam dostane vynadáno od Trumpa za nedostatečné výdaje na zbrojení Babiš nebo Pavel.

Přesto nemusí být na škodu podívat se, jak to s tím eurem momentálně u nás vypadá. Asi je zbytečné zmiňovat všelijaká volání po uspořádání referenda na toto téma. Řekl bych, že tady není co řešit. Už v roce 2004 jsme se při přijetí do EU zavázali euro přijmout. Ale s typicky českou vyčůraností jsme si tam dali nevinný dovětek, že euro přijmeme, až pro to u nás budou vytvořeny podmínky. Tento fígl nám pak umožňuje odsouvat vstup do eurozóny v podstatě libovolně dlouho.

	2017	2026
Sociální demokracie	pro	bez vlivu
TOP 09	pro	pro
ODS	proti	neutrální
ANO	proti	spíše proti
Lidovci	spíše pro	pro
KSČM	proti	bez vlivu
STAN	bez vlivu	pro
Piráti	bez vlivu	pro
SPD	bez vlivu	proti
Motoristi	neexistovali	proti

Zdroj: programy politických stran

Co se týče politické scény, je zajímavé sledovat, jak se vyvíjel názor hlavních politických stran od roku 2017, kdy jsem na tohle téma napsal v časopise !Argument svůj první článek. Pozoruhodné je také to, že některé strany tou dobou ještě neexistovaly, jiné jsou dnes jako například sociální demokracie nebo komunisté politicky bezvýznamné, protože nejsou vůbec zastoupeny v parlamentu.

Z výše uvedené tabulky je zřejmé, že za 9 let nedošlo k nějakým zásadním posunům. Současná vládní koalice, která má v parlamentu pohodlnou většinu je proti brzkému přijetí eura a hlavní opoziční strana ODS zaujímá spíše neutrální postoj. Z politické scény proto nelze v tomto směru očekávat nějaké aktivní kroky.

Dalším důležitým faktorem pro přijetí evropské měny je postoj hlavních ekonomických subjektů. Podnikohospodářská sféra je jednoznačně pro přijetí eura co nejdříve. České podniky mají pro evropskou měnu sympatie zejména z těchto důvodů

- úspora na kurzovém rozpětí při zahraničně obchodních operacích (rozdíl mezi kurzem nákup a

kurzem prodej)

- úspora nákladů na zajišťování proti kurzovým pohybům
- vytvoření jednodušších podmínek pro příchod zahraničních investorů
- bezpečnější měnové prostředí pro české investice v zahraničí

To, že české firmy mají o euro jako domácí měnu zájem dokládá mimo jiné i skutečnost, že více než dvě třetiny úvěrů, které nyní banky v Čechách poskytují českým podnikům jsou denominovány v eurech.

Jiný názor na euro má ovšem české obyvatelstvo, který je dlouhodobě negativní. I když z následující tabulky lze vyčíst malý zlepšující se trend.

Srpen 2025 Duben 2015

Proti přijetí eura	66 %	70 %
Pro přijetí eura	30 %	29 %
Neví	4 %	1 %

Zdroj: 2025 CVVM, 2015 Eurobarometr

Z výše uvedeného porovnání je zřejmé, že odpor našich občanů vůči přijetí eura je dlouhodobý a mění se jen velmi pomalu. V této souvislosti se přirozeně naskytá otázka, proč tomu tak je. Bohužel se mi nepodařilo najít žádné věrohodné statistiky, které by tento stav podrobněji vysvětlovaly. Nicméně je velmi pravděpodobné, že za tím bude obava obyvatelstva z citelného nárůstu cen.

K tomu docházelo téměř vždy, když některá země tuto měnu přijala. Již v okamžiku vzniku evropské měny získala tato v Německu posměšnou přezdívku „teuro“ (teuer je v němčině drahý). Mohu to potvrdit z vlastní zkušenosti. Před zavedením eura jsem ve Frankfurtu platil za půl litru piva 4 marky. Po roce 2001 a po přijetí eura jsem za totéž pivo platil 4 eura, přičemž přepočítací kurz byl zhruba 1 euro za dvě marky. Obdobné zkušenosti udělali například i Slovinci, Slováci a v současné době by své mohli o tamním zdražování vyprávět například čeští turisté, kteří jezdí pravidelně do Chorvatska.

Podmínkou nutnou ale nikoliv postačující pro přijetí eura v České republice je splnění tzv. Maastrichtských kritérií, která musí země vstupující do Eurozóny splnit. Tato kritéria se týkají následujících oblastí

- cenová stabilita (průměrná inflace za posledních 12 měsíců nesmí přesahovat průměrnou inflaci ve 3 zemích EU s nejnižší inflací o více než 1.5 %)
- dlouhodobé úrokové sazby (nesmí přesahovat průměr těchto sazeb ve třech zemích EU s nejnižší inflací o více než 2 %)
- udržitelnost veřejných financí (schodek veřejných financí nesmí přesahovat 3 % HDP a veřejný dluh nesmí přesahovat 60 % HDP)
- kurzová stabilita (země musí udržovat stabilitu kurzu své měny a být alespoň dva roky v systému ERM II, kdy se kurs nesmí odchylovat o více než +/- 15 % od stanovené parity)

První tři kritéria Česká republika dlouhodobě bez problémů plní. Kritérium kurzové stability není plněno jenom proto, že koruna není zařazena do systému ERM II. Vzhledem k dlouhodobé stabilitě české platební bilance, jakož i mohutným devizovým rezervám ale není pochyb o naší schopnosti bez problémů plnit také toto kritérium.

Poměrně zásadním problémem, o kterém se prakticky vůbec nemluví je ale to, jakým kurzem eura vůči koruně by měl být přechod proveden. Velká většina lidí, a to i ekonomů, se kterými jsem o téhle otázce mluvil se domnívá, že všechny ekonomické veličiny (ceny, mzdy, úvěry, vklady apod.) se

jednoduše přepočítají stejným kurzem a bude hotovo. V návaznosti na to pak je vcelku jedno, na jaké úrovni bude přepočítací kurs (v tomto pojetí vlastně jenom koeficient) stanoven.

Bohužel, realita je úplně odlišná. Stanovený vstupní kurs bude mít různé dopady na různé subjekty. Tak například pokud má někdo našetřeno na penzi 1 milion korun, pak v případě vstupního kurzu 25 Kč za euro bude mít 40 tis. Euro. V případě kurzu 20 Kč/euro bude mít uspořeno 50 tis. Euro. V opačné pozici bude ale dlužník. Pokud má hypoteční úvěr 1 milion korun, pak bude při kurzu 25 dlužit 40 tis. Euro, při kurzu 20 bude dluh 50 tis. Euro.

Lze samozřejmě namítnout, že v případě dlužníka se odpovídajícím způsobem zvýší i jeho plat. Ale to bude v řadě případů problém. Vzhledem k tomu, že cca 80 % našeho HDP se transformuje přes zahraniční obchod, bude velká většina tržeb českých firem pocházet ze zahraničí. A ty budou denominovány v cizí měně. A zahraničního zákazníka nebude zajímat, že u nás provádíme měnová opatření. Jeho eurová, ale i dolarová cena, kterou zaplatí českému exportérovi bude pořád stejná. Ale kurs může výrazně změnit nákladové kalkulace našeho podniku. Při měsíční mzdě 50 tis. Kč bude v kurzu 25 Kč eurová hodnota mzdy jednoho zaměstnance 2 tisíce euro, při kurzu 20 Kč to bude 2.500 euro. U podniku, který má 1.000 zaměstnanců to bude 6 milionů euro ročně. Obdobná situace bude při ostatních korunových nákladech jako jsou elektrina, voda apod. A to může řadě podniků zkomplikovat finanční situaci a mnohdy je dovést i do bankrotu.

Z výše uvedeného je zjevné, že hodnota vstupního kurzu koruny tedy bude mimořádně důležitá pro prosperitu ČR po přijetí eura. V této souvislosti je nutné vyjasnit dvě otázky

1. Kdo určuje a schvaluje vstupní kurs koruny k euru při vstupu do eurozóny
2. Jaký bude mechanismus stanovení hodnoty vstupního kursu

Odpověď na první otázku dává Smlouva o fungování Evropské unie, která je součástí Lisabonské smlouvy a v článku 140, odstavec 3 říká

...stanoví Rada neodvolatelně hlasy členských států, jejichž měnou je euro, a dotyčného členského státu na návrh Komise a po konzultaci s Evropskou centrální bankou jednomyslným rozhodnutím kurz, podle něhož euro nahradí měnu dotyčného členského státu.

Z uvedeného citátu je zjevné, že na stanovení vstupního kurzu nebudou mít české orgány prakticky žádný vliv a že mohou pouze použít právo veta, pokud nebudou s uvedeným kurzem spokojeny.

Odpověď na druhou otázku vyplývá z podstaty měnového kurzu, který odráží cenové poměry v příslušných zemích. Konkrétní kurz v daný časový úsek je přirozeně ovlivněn i dalšími faktory jako nabídka a poptávka po příslušných měnách, rozdíly v úrokových sazbách, psychologické vlivy a řada dalších faktorů. Ale základem pro kurs je vždy poměření cen mezi příslušnými zeměmi.

Jako příklad uvádím, že v pražské restauraci zaplatím za velké pivo cca 60 Kč a za obdobné pivo zaplatím v mnichovské restauraci cca 6 euro. Pivní kurs pak vychází 10 Kč za euro. Při seriózních výpočtech je přirozeně nutno vycházet z tzv. zbožíových košů, které se skládají z několika tisíc položek. Jejich sestavování a porovnávání provádějí pravidelně statistické úřady. Z údajů za rok 2025 vyplývá, že srovnatelný cenový koš je v České republice o cca 19 % nižší než v Německu, které je pro nás relevantním trhem.

Při současném kurzu koruny, který se pohybuje kolem 24,2 Kč za euro, pak dovozují, že za současných podmínek by se mohl vstupní kurs koruny do eurozóny pohybovat někde kolem 20 Kč za

euro. V naší současné ekonomice by to pravděpodobně vedlo ke značným cenovým otřesům a problémům v mnoha firmách, které jsem popsal výše.

Jako příklad nezvládnuté transformace lze uvést přijetí eura na Slovensku v roce 2009. Před stanovením převodního kurzu se slovenská koruna pohybovala kolem 38.5 Sk za euro. Evropské orgány ale stanovily vstupní kurs na 30.1 slovenské koruny za euro. Na Slovensku v důsledku toho došlo k prudkému zdražení, výraznému poklesu cestovního ruchu a problémy s rentabilitou měla řada podniků. Obdobně potíže mělo v roce 2007 při přijímání eura Slovinsko.

Kromě příliš pevně stanoveného kurzu národních měn přispěl k růstu cen i rozdíl v úrokových sazbách, protože ty eurové byly citelně nižší. Došlo k významnému zlevnění úvěrů, čehož jak podniky, tak obyvatelstvo v přístupujících zemích náležitě využily. Důsledkem byla ostrá poptávková inflace, kterou místní centrální banky neměly čím zkrotit, protože úrokové sazby se už určovaly Evropskou centrální bankou ve Frankfurtu. Mimochodem, rauš levných úvěrů si teď užívá Bulharsko, které přijalo euro počátkem tohoto roku.

Jaký je tedy můj závěr ohledně přijímání eura. Myslím si asi toto.

- Ve většině zemí, které přijaly euro došlo nakonec k uklidnění, i když je přechod hodně bolet i několik let. Nicméně dneska jim to funguje vcelku dobře.
- Euro přes všechny negativní předpovědi vydrželo a dneska je po americkém dolaru druhou nejvýznamnější měnou světa.
- Přijímající země ztratí vlastní měnovou politiku a nebude tak moci řešit vznikající inflační tlaky, které mohou pramenit z rozpočtové nekázně vlády (a že vlády rozpočtově neukázněné jsou, to teda jo). A Evropská centrální banka nebude řešit jednotlivé země, ta řeší celou eurozónu.
- Před přijetím eura je třeba si také uvědomit, že neexistuje cesta zpět k národním měnám. Pro danou zemi by návrat k národní měně byla katastrofa. Nastal by odliv úspor do bank v eurozóně, musely by se drasticky zvednout úrokové sazby apod.
- Euro u nás zatím významné politické síly ani obyvatelstvo nechtějí. Nicméně, z dlouhodobého hlediska by bylo přijetí eura přínosem.
- Pokud by k přechodu na evropskou měnu mělo jednou dojít, pak musí být napřed srovnaná většina cen alespoň na evropskou úroveň, z čehož pak vyplyne rovnovážný přechodový kurs a dále musí být srovnané úrokové sazby na korunu a na euro. Za takovýchto podmínek bychom pak mohli absolvovat přechod k euru bez větších otřesů.

Ing. Vladimír Kolman, PhD., MBA

<https://socdem.cz/akt-aktuality/tak-uz-tu-zase-mame-euro>